

SLOVENSKI NAROD.

Imaja vsak dan, izvenemih posebnih dnevo po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gl. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. ad ministrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Proč s pretirano udanostjo.

Iz Trsta 8. oktobra. [Izv. dop.]

„Prijatelj! ali prideš zvečer na korzo avstrijsko demonstracijo poslušati? Tako me je ravnokar vprašal dragi Pivčan v kavarni. To-liko ropota, toliko demonstracij so letos uže napravili na Primorskem, da se mi primerno, celó potrebno zdi, to stvar nekoliko natančnejše ogledati. Ne mislim pa naštevati raznih dogodjajev od prvih italijanskih izjav in slovenskih taborov na Goriškem, do italijanskih zastav, napisov in petard, in ondanje izjave v goriškem deželnem zboru. Vse te reči so čita-jočemu občinstvu bolj ali menj znane.

Za Boga! dragi Slovenci na Primorskem, ali res mislite, da si s samimi protidemonstracijami zagotovite ali zboljšate stanje ubogega našega naroda? Ali ne vidite, da ponemčevalci nemajo srca za nas? Nekateri ljudje se javno spominjajo le takrat primorskih Slovencev, kadar z golo silo in drugimi pomočki ne morejo več krotiti prenapetih Lahov. Tako se jim tudi zdaj godi. Kamor koli se obrne, rogajo se jim Italijani, in jim zobe kažejo. V tej sili so se zopet spomnili cesarske hiši zvesto udanih Slovanov na Primorskem. Uže pred leti je nekdo v „Slovenskem Narodu“ obširno pojasnoval politični značaj našega naroda. Posebno je poudarjal njegovo ponižnost, njegovo pregorečo udanost. In res, ta pasja udanost nam krati narodni ponos, ter nas napeljuje k hlapčevanju ponemčevalcem.

Kaj so ti ponemčevalci — drugači ne smemo reči — storili za Slovence, da se napejajo rešiti jih hudega pritiska prenapetih Lahov? Ali so nam ceste in železnice zidali? Nikakor ne. — Ali se daje Slovincem narodne uradnike, ki bi imeli srce za narod, ter bi mu

uradovali v materinem jeziku. Nikakor ne. — Ali se ustanovlja Slovincem učilnice, v katerih bi se slovenska mladina izobraževala v narodnem, domačem jeziku. Nikakor ne. — Ali se morebiti drugače podpira napredek slovenskega naroda? Ravno narobe — stori se rajši vse, kar bi le moglo zavirati njegov narodni razvitek.

Ona slepa ponižnost, ona pasja udanost, ker drugače ne morem zaznamovati pretirane lojalnosti slovenskega naroda, zavira nas, da zaostajamo, ali le malo po malem napredujemo. Ponemčevalni „neki ljudje“ se sami norčujejo z nami, ker dobro vedo, da bomo mirni držali tilnik, če nas še hujše tlačijo.

Slovenci, ne bodimo šalobarde! Ne dajmo se rabiti za cepce, s katerimi bi v zadregi mltili po Italijanih. Ne verjemite zapeljivim besedam! Zdaj nas na Primorskem na videz gladijo, da bi pomagali zoper razjarjene Italijane. Pa poglejmo čez mejo, kako taisti krogi tlačijo naše brate na Kranjskem, kako dušijo in davijo naše rojake na Koroškem in Štajerskem. Stari hinavski „divide et impera“ je tu načelo, po katerem se nam Slovincem nasproti ravna. Ali nas primorskih Slovencev res niso zmodrili dogodki minolih deset let. Pred desetimi leti so tudi Lahoni neprestano oponirali. Ko se jim „ponemčevalci“ niso mogli več braniti, našuntali so Slovence nad Lahe. In kdo je škodo trpel? Le mi nedolžni Slovenci sami, ki smo se v krvavej rabuki poganjali za tuje namere. Od takrat smo izgubili vso veljavo in moč. To so v roke dobili uporni Italijani — oni ljudje, ki smo jim mi pomagali, pa so nas za hvalo še hujše tlačili. Na isto merijo hinavski ponemčevalci tudi zdaj. Le škoda, da imamo mej soboj toliko ljudij, ki se ali iz kratko-

vidnosti in neumnosti, ali pa iz drugih uzrokov dajo rabiti — kot cepci. Naj se za nas v resnici kaj stori, potem se bomo ogreli zoper Italijančiče. Zdaj, zdaj pa proč s pretirano udanostjo.

Iz Bosne in Hercegovine.

O novem nepričakovanem boji v Bosni pri Peči prav blizu avstrijske meje v tako imenovanej turškej krajini poroča novejši telegram 9. okt. sledeče: Nadaljevaje poročilo od včeraj, poroča generalmajor Rheinländer iz bivaka zapadno od Peči 8. oktobra: Včeraj, 7. oktobra smo dosegli po več ur trajajočem lahkem boji Peč in Pečko goro, denes se bode Peč in okolica razorožila. Izgube 7. okt. so: Lejtenant Pelg in oficirski namestnik Schick 76. rezervnega polka sta ranjena, 1 vojak je mrtev, 6 vojakov ranjenih. Izgube od 6. t. m. so zdaj znane in znašajo 47 mrtvih, in 184 ranjenih; dalje je bil ranjen tudi oficirski namestnik Navratil od 48. inf. polka. Rheinländer namerava 9. okt. v Podzvicu, in 10. okt. v Vernogorac marširati, in izreka svoje mnenje, da bode tudi v teh krajih kmalu mir narejen.

Iz Travnika se javlja, da so naši vojaki 26. polka zasedli brez boja Prozor i Ravno. Ravno tako je bil Glamoč od druge gorske brigade nadvojvoda Jovan zaseden. V tamošnjem gradu so našli star kanon, in mnogo streliva.

Iz Sarajeva 2. okt. [Izv. dop.]

Vaš list je prinesel mnogo dopisov iz Bosne in Hercegovine, iz katerih so se bralci prepričati mogli, kako hrabro so se bili Slovenci. Pa ne le vaši in drugi dopisniki so to priznali, temuč priznana je hrabrost Slovencev vojakov od najvišjega mesta, dokaz

Listek.

Zaklad pomorskega razbojnika.

(Po Fr. Gerstäckerji.)

Sedmo poglavje.

S o d b a.

(Dalje.)

Z leve strani ladije gledal je krmilar v morje, ki je prišel ravno iz svoje kajite, ter se zaspano oziral po vremenu in času, in se potem zdehajoč vrnil, da bi pomorščake poklical, ker jelo se je uže daniti.

Ko se mu je ravno najbolje zdehalo, slišal je šumenje v vodi, in leve roke pest upogneno držel k ušesu, mej tem, ko je imel desno še popolnem nategneno, nehalo se mu je na mah zdehati, ter je obrnil, še zmirom v prejšnjem položaji, svojo glavo okolo. — Vse je bilo mirno, — zato pogleda skozi ga-

ljo, a ker je luna ravno stala na severnem vzhodu, in ker je bil starbordmaček doli spuščen, nij mogel s svojega stališča ničesar razločiti.

„Hm!“ se mrmraje zopet obrne, — „če je bila to riba, morala se je dobro ob verigo zaleteti, — saj ladija se je kar zmajala — ah?“

Zdaj je z nova čul šumenje, zato je zopet se začudil; pirat, ki je na krovu ladije videl vse mirno, in ga je tema, ki je bila ravno tu, varovala izdaje, kakor si je mislil, splazil se je polagano ob ladijnem pleči na njeno levo stran, kajti ladija je radi odtoka morja ležala s svojimi pleči proti jugu, torej ravno proti mestu.

Čez krov naslonjen, stal je mož nekoliko časa mirno, in ker nij nič družega več čul, hotel je ravno v drugič uže po stopnjicah jo ukreniti, kar zapazi v bleskajočej se vodi

spodaj temno senco plavajočega, ki je počasno, a določno jel od ladije plavati. Ker krmilar nij še nič o tem znal, kar se je na suhem godilo, mislil je v prvem trenutji, da hoče kateri izmej njegovih pomorščakov ubegniti, zato je hitro zakričal:

„Halo, Bill, — where the devil are you going? — hoj! — možanec, kam pa pelje pot? Hoj, tu spodaj!“

Nobednega odgovora, — a plavajočemu se je jako mudilo.

„Damnit!“ mrmra krmilar v se, — „od naših ljudij ne more biti nobeden, — morebiti jeden, ki je bil skrivaj na suhem, — naj bo, kaj me to briga.“

„Halo, the ship!“ kričalo se je zdaj po mornarsko od suhega.

„Halo?“ odgovori krmilar, na ono stran se ozirajoč in ne več se zmenječ za plavajo-

temu je odlikovanje, katero je slovenske polke zadelo. Denes mi je znano le odlikovanje naše tretje gorske brigade, katero vam naj sledeča tabelica predoči:

Četni oddelek	Zlata svetinja hrabrosti	Velika svetinja hrabrosti	Mala svetinja hrabrosti	Štota
Res. peš-polk Maroičič br. 7.	1	6	26	33
Res. peš-polk kralj belgijski br. 27.	—	3	7	10
Res. peš-polk Hartung br. 47.	—	8	29	37

Za bitke od Maglaja do Sarajeva.

Graško „Tagespost“ sem bil ondán v roko dobil in videl, da govori o nekej „elit-brigadi“, — ali take mi ne poznamo.

Naši slovenski vojaki so se hrabro držali tudi zato, ker so šli navdušeni v ogenj, slovensko navdušeni zoper Turka, starega našega vraga.

Tudi tu beremo vojaki „Slovenski Narod“, in občudujemo debelokožnost Vesteneckov, Hočevarjev in družih nemškutarjev. Včeraj mi je slovensk korporal „Narod“ prebravši, z zobmi zaškrpaje svoje mnenje o Vestenecku povedal, a ne upam si ga zapisati. Ko bi ti patronje mej nami služili, naše misli vedeli, potem bi jim kaj jasno bilo, da oni ne zastopajo ljudstva, ampak sami sebe, in neko malo kliko, ki pa ne sme dolgo obstati. Mi smo v Bosni, če Bog da, privojevali tudi začetek narodne svobode za avstrijske Slovane.

Deželni zbor kranjski.

(VIII. seja, 7. oktobra.)

Predseduje vitez Kaltenecker, vlado zastopa vitez Kalina in grof Chorinsky. Navzočnih je 32 poslancev.

Deželni predsednik naznanja, da je Nj. Veličanstvo presvitli cesar, voščila deželnega zbora kranjskega za njegov god zahvalno na znanje vzela, kar poslanci z „živio“, „slava“ in „hoch“ klici odzdravijo.

Šolski odsek je volil za predsednika dr. pl. Schreia, za namestnika poslanca Kluna in za zapisnikarja vitez Gariboldija. (Glavno ulogo pa v tem odseku igra vitez Vestenek.)

Vrši se potem 3. branje poročila občinskega odseka o predlogu deželnega odbora z načrtom postave o izterjavanju novčnih dolgov od občin in skladnih združenj in postava se, ko se je popravil slovenski tekst, sprejme v tretjem branju.

čega, — „kaj je zopet? — kakšna ladija?“ kričal je za odgovor na oni kraj.

„Kaj je bilo to, kar ste zdaj nazvali?“ čulo se je zopet, in mali čolnič se je hitro približeval ladiji, — kar je dobro razložil uže od daleč.

„Ne vem!“ odgovori krmilar, — „mislim, da je jeden mož v vodi.“

„Jeden mož v vodi?“ čuje se zopet isti glas, a zdaj s skrbnim naglaskom, da bi se preveril, če je prav slišal.

„Ay, ay,“ kriči krmilar, in v se mrmra: „Morebiti pa je bil le kakov pes. Oho,“ začudeno vsklikne, ko najedenkrat čuje v malem čolnu pok pištole, in je videl tri goreče kroglice zapored v zrak zleteti. „Grom, tem se mudi, — kaj pa jim je ta odnesel?“

Krmilar ostal je še na krovu, mej tem, ko je čoln, kolikor so ga mogla vpogljiva vesla naprej tirati, letel proti ladiji; tudi

Baron Taufferer v imenu gospodarskega odseka poroča o postavi zarad reje plemenskih bikov.

Dr. Bleiweis ugovarja § 6. postave, da bi bilo moralo biti več ko pol živinorejcev v enej občini zadovoljnih, da se kupi plemenski bik in pravi, da bode to določilo izvršitev cele postave uničilo. On predlaga, da bi se § 6. uravnal tako, da se glasi:

§ 6. Če si v kateri občini potrebnih plemenskih juncev ne držijo živinorejci skupaj, ali če jih nimajo posamezni gospodarji na svoj lastni račun, ali če se v primerljivi § 4. občina noče združiti z drugo občino, potem nastane dolžnost županstva, predpisano število plemenskih bikov na skupne stroške in skupni račun vseh živinorejcev občine kupiti, vzdrževati in rabiti.

Dežman in baron Taufferer dr. Bleiweisu ugovarjata in pravita, da bi bilo, ako se postava v tem paragrafu tako glasi, ljudstvo nezadovoljno.

Predlog dr. Bleiweisa se ne odobri, in se sprejme postava po načrtu gospodarskega odseka.

Pri tretjem branju te postave glasuje se po imenih in se postava s 17 proti 15 glasom sprejme.

Poslanec Svetec poroča o §§ 1. in 2. I. dela, in § 2. II. dela letnega poročila deželnega odbora in nasvetuje, da se vzeme na znanje. Pri tej priliki naglašala poslanec Svetec, da je kranjska dežela z zemljiščinimi davki še zmirom dosti preobložena.

Poslanec vitez Vestenek poroča o § 6. letnega poročila deželnega odbora, kateri se brez debate odobri.

Dr. Deu poroča o § 4. letnega poročila deželnega odbora in nasvetuje:

1. Da se deželnemu odboru naroči, naj dá poizvedeti po deželnem inženirji, kako bi se dala uravnati reka Krka, in naj o tem poroča v prihodnjem deželnem zboru.

2. Za zidanje bregov ob Savi pri Klečah in Dovskem se dovoli 5000 gld. doneska.

3. Naprosi se deželna vlada, da na Gorenskem, Dolenjskem in Notranjskem ustanovi logarske komisarijate, na dalje

4. da se v Kameniku in Logatcu namesti okrajni zdravnik.

Vsi predlogi se sprejmo.

Poslanec Klun poroča o § 9. poročila deželnega odbora in nasvetuje:

1. Deželni odbor naj po razmerji poročila o vspehu zadnjega šolskega leta obrtnijske

šole v Novem mestu potrebno vravna, da se ta šola ohrani in povzdigne.

2. Deželnemu odboru se naroči preiskovati, bi li ne bilo mogoče, da se poduk v šoli na Slapu v nemščini razširi na dve v prvotnem učnem načrtu za ta poduk odločeni uri, katerega naj bi oskrbovali sedanji učitelji, in da naj eventualno odbor to zaukaže.

3. Deželnemu odboru se naroči skrbeti za to, da se poduk o vinoreji v šoli na Slapu tako vravna, da se bode oziral tudi na posebne vinorejske razmere na Dolenjskem.

4. Deželnemu odboru se naroči, visoko vlado prositi, da bi se stroški za okrajne in deželne učiteljske konference plačevali iz državne blagajnice.

5. Plača III. učitelja v Trnovem in Višnjeji gori s 400 gld., kakor tudi povikšanje plače II. učitelja v Dobrem polju se za leto 1878. odobri, ob enem pa izreče želja, da naj se v prihodnje učiteljske plače samo iz tega vzroka ne povikšujejo, ker se po večkratnem razpisu za nje nij oglašil noben prosilec.

6. O šoli v Harijah se deželnemu odboru prepusti, da naj reč v porazumljenji z deželnim šolskim svetom reši, ob enem pa učiteljsko plačo določi z menj kakor s 500 gold.

7. Deželni zbor vstanovitve paralelnega 4. razreda za deklice na ljudski šoli v Kranji radostno jemlje na znanje, ter jo v posnemanje priporoča pri najvišjem razredu po vsi, večrazrednih šolah, zlasti kjer ne morejo vstanoviti posebne dekliške šole.

8. Učitelju g. Jožefu Topolovšku v Zagorji se dovoli osebna priklada 50 gld. in sicer za l. 1877 iz pavšalnega, za l. 1878 pa iz dodatnega kredita (Nachtragskredit).

9. Vse druge, tukaj ne posebno omenjene zadeve, katerih so bile nekatere rešene uže v proračunu normalno šolskega zaklada, nekatere pa slavnemu zboru v pretres izročene po posebnih predlogih, deželni zbor blagovoljno za znanje vzame.

Vsi predlogi se brez debate odobre.

Dr. Deu poroča o prošnji necih občinarjev iz Postojne, da bi postala Postojna samostalna, ločena od okolice, in nasvetuje, naj se deželnemu zboru izroči, da se ta nanj ozira pri izvrševanju postave od 2. januarja 1869 leta.

Predlog se sprejme.

Na dalje poroča isti o prošnji nekaterih meščanov krških, da se mesto Krško od okolice odcepi in nasvetuje, da se tudi ta prošnja izroči deželnemu odboru, naj se pri izvrševanju postave 2. januarja 1869 nanj ozira.

stražeči pomorščak na ladiji, ki je doslej mirno pri svojej kambuzi ležal in za časa svoje straže spal, probudil se je vsled hrupa, in prišel je h krmilarju.

„Halo, the ship!“ čul se je zopet tenak glas, ki se je pa baš zarad tega natančneje in čisteje razlegal iz čolna, ki je zdaj letel mimo pleč angleške ladije; klical je mlad mid-shipman. „Kam je mož plaval?“

„Naravnost proti jutranjici,“ glasil se je natanjčen odgovor krmilarja, ozršega se proti navedenemu kraju.

„Hvala!“ čulo se je iz čolna, ki je zdaj na to črto ukrenil, mej tem, ko se je še četrta ognjena kroglica v zrak spustila, da se je s tem kraj zaznamoval, kje da je ravno.

Bežeči pirat je znal, kaj da ga čaka; ničesa se mu nij bilo bati od trgovske ladije, ker je vedel, da se ljudje na njej ne brigajo za nobedno stvar, ki se naravnost ne dotika

z njo. A kakor hitro je pa čul naziv iz suhega, katerega je le predobro tudi on slišal, tačas je čutil, da je dospel odločilen trenotek, in celo plavati je ponehal, ko je čul strel in zagledal goreče kroglice v zraku.

Oj, kako blizu ležala je ladija, katera bi ga mogla rešiti! In ali naj mu zdaj vse spodleti, zdaj, ko je uže skoraj svoj cilj dospel, ko je srečno ubežal vsem svojim, tudi najljubšim in najnevarnejšim sovražnikom, — ali ga bode zdaj roka dečka, da, še otroka ugonobila?

Morda je pa znamenje veljalo čolnom ob bregu, in predno bodo prišli ti na pomoč, rešil se bode uže lahko, čuvarnost jednega sovražnika upal si je še premotiti, ko je uže nocoj ušel iz cele gnječe svojih preganjalcev.

Zopet je pričel plavati, a nij še priplaval tako daleč, kolikor je jeden čoln dolg, ko uvidi, da je trud njegov zastoj, da, celo ne-

Poslanec Pfeifer ugovarja, da občinski zastop krškega mesta te prošnje nij uležil, kakor to veli točka dnevnega reda. To je popolnem napačno. Občinski zastop nij nikoli take prošnje sklenil, ampak samo nekateri nezadovoljneži. Govornik pravi, da neče zgodovine interesantnega poglavja, kako se je ta prošnja kovala, tukaj razkladati, a omeniti je, da precej ko se je slišalo o tej peticiji, je 35 meščanov krških uležilo prošnjo proti vsakemu ločenju mesta od okolice. Obrnil sem se, pravi poslanec Pfeifer, v tej zadevi tudi na ranjcega grofa Auersperga, kateri je imel v Krškem tudi posestva in ga prosil, naj mi pove on svoje mnenje. On je bil odločno zoper ločitev. Govornik sedaj prebere originalno pismo grofa Auersperga, o katerem mu ta piše, da nij nobednega uzroka, da bi se ločitev zvršila, temuč da naj mesto z okolico ostane vkupe. V občinskem zastopu ima mesto primerno mnogo več zastopnikov, namreč 17, okolica pa le 11. Ko se je glasovalo v občinskem odboru o ločitvi, so od 17 mestnih odbornikov glasovali le trije za ločitev, vsi drugi proti njej. Govornik tedaj navetuje, ker nij nikakoršnega uzroka za ločitev, naj se preide o tej prošnji na dnevni red.

Dr. Vošnjak naglašja, da to je vendar protislovje če se na enej strani zahteva, da se izvrši postava 2. januarja 1869 v velikih občinah, na drugej strani pa se podpirajo prošnje, da se večje občine razruščavajo in razkosavajo.

Vesteneck pravi, da nij v tem nič protislovja, kajti § 1 omenjene postave določa, da kjer so posebne okoliščine, da se napravijo lahko tudi manjše občine.

Dr. Deu vstane in trudno nekaj molmlja v brado, pa ga nij slišati. Veliko pa mož nij povedal, ker se je kmalu usel.

Predlog poslanca Pfeiferja se ne sprejme, nego predlog občinskega odseka.

Poročilo občinskega odseka o prošnji vasí Rateževo brdo, da bi se dovolila razdelitev od južne železnice prejetega denarja za nekaj prepuščenega svetá, se odobri.

Poročilo gospodarskega odseka o prošnji občine Trzin za pomoč, da bi potok ne stopal čez meje, se izroči deželnemu odboru, da v njem natanko poroča v prihodnjem sesiji.

Poročilo gospodarskega odseka o prošnji posestnikov Žigmarce in Bloške občine za preložitev ceste čez hrib Bončo, se izroči dež. odboru, da preiskava natančneji okoliščine.

Poročilo finančnega odseka o poročilu de

varen. Mej ladijami jelo se je gibati, in slišal je zdaj hitro veslanje.

Jedina rešitev mu je bila še, da se vrne nazaj na suho, in ako se prepusti toku morja, bode ga uže ta oddaljil od njegovih sovražnikov, ki ga na tem kraju zdaj iščejo. Ko se je pa obrnil, videl je, da mali čoln njemu sovražnih zasledovalcev naravnost proti njemu vesla. Sicer ga ti še nijso zapazili, in računajoč s tem, se brzo utopi, in sovražnik je res čez njega dalje veslal. Ko se vzdigne zopet na površje, bil je čoln uže jako oddaljen, in ker je krmilar vedno le pred se pazno gledal, smel je zdaj upati, da se bode zdaj lahko rešil. Da bi le bil uže na suhem! Do prihodnje noči bi se uže lahko kje skrtil, a potem bi idoč v morje v najbolj oddaljenem vходу v lukó, v popolnej temi z lehka dospel do Albatrossa, ker plaval bi s tokom morja.

(Konec prihodnjič.)

želnega odbora o zidanji deželne nornišnice na deželnem posestvu na Studencu, se odobri.

Dr. Deu utemeljuje predlog o predlaganji postave za razdelitev občinskih pašnikov. Dr. Deu tudi zdaj popolnem sam za se trudno in tiho in nerazumljivo več bere, nego govori svoj uže v Postojni napravljenej govor. Da bi se ga bil vsaj iz glave naučil in malo usta odprl, da bi bili slišali tudi mi, kaj ve Cicero z Notranjskega.

Predlog se izroči gospodarskemu odseku. Govor dr. Bleiweisa, s katerim je adreso utemeljeval, smo uže včeraj prinesli. Dostavljamo tu le še, da je končno predlagal, da se naj adresni načrt predloži odseku sedmerih udov v pretres i poročanje. (Živahni živio- i slavaklici narodnih poslancev, in mnogo zbranega občinstva.)

Deželni glavar vitez Kaltenegger ugovarja proti izreku Bleiweisovemu, da bi bil zbor ilegalen. Ko bi bil to istinito, precej bi morali zapustiti vsi poslanci dvorano, pravi on.

Nasvet dr. Bleiweisa potem nemškutarski poslanci zavržejo.

Poslanec Primož Pakiž utemeljuje svoj predlog zaradi odpisa davkov v kočevskem, velikolaškem in ribniškem okraji.

Poslanec Pakiž pravi, da povodenj vsako leto skoraj vse pridelke teh krajev uničuje, in da je tu od strani države pomoč gotovo na pravem mestu.

Predlog se izroči gospodarskemu odseku v pretres in poročanje.

Potem se seja sklene ob 1/23. popóldne.

Deželni zbor štajerski.

V šestej seji štajerskega deželnega zbora se je naznanjalo, da se je odsek ustanovil, kateri se bode posvetoval o adresi do cesarja, in sicer je predsednik dr. Rechbauer, namestnik grof Gleispach in zapisnikar dr. Dominkuš.

Poslanec Žnidaršič stavi interpelacijo, zakaj se one družine, katerih reditelji so šli vsled mobilizacije v vojsko, vendar neusmiljeno za davek terjajo. — Namestnik odgovori, da je uže zapovedano, takim družinam prizanašati, da pa bode on še poseben ukaz dal.

Poslanec vitez Knafl s tovariši (mejtemi so podpisani tudi slovenski poslanci) stavi predlog, naj se vlada pozove, brez odloga na to delati, da se v interesu gospodarstvenega in trgovinskega interesa dežele in države, kakor tudi zaradi rednejega preživljenja naše vojske v Bosni, začne zidanje železnice Sisek - Novi.

Poslanec Kukovec stavi sledeči predlog: „Vlada naj se pozove, za to skrbeti, da se ljudske šole slovenskega spodnjega Štajerja s potrebnimi učnimi knjigami in učili v slovenskem jeziku preskrbe.“ Predlog so podpisali: Kukovec, Kada (živio!), dr. Dominkuš, dr. Radej, dr. Schallhammer, Bärnfeind, Flucher, Žnidaršič, Karlon, Žolgar, Semlitsch, knez Alojz Lichtenstein, Herman in dr. Šuc.

Heilsberg stavi predlog, naj se zaradi živinske kuge meja proti Rusiji in vzhodnim deželam zapre.

Ti predlogi pridejo po opravnem redu na vrsto obravnave.

Knez Lichtenstein utemeljuje svoj predlog, naj se s posebno postavo zatira oderuhovstvo. Govornik kliče liberalnejstranki, naj vendar izprevidi svoje napake, in naj s kon-

servativci skupaj dela na korist gospodarstvenega blagostanja. Govornik dalje s statističnimi dati dokazuje, kako neusmiljeno nekateri kapitalisti s strašno visocimi obrestmi kmete dero.

Dalje utemeljuje Lichtenstein svoj predlog, naj se volilni red tako prenaredi, da bodo kmetske občine imele toliko poslancev, kolikor jim jih po pravici gre, a da ne bodo mesta imela predpravice, kakor dozdej.

Oba predloga se izročita odsekom.

Dr. Dominkuš utemeljuje svoje predloge, ki se glase a) postava zoper nepošteno postopanje pri kreditnih kupčijah; b) postava za varovanje interesov hipotekarnih upnikov, ako se zahipotekovano posestvo pustoši, c) postavo s katero se prisilno legaliziranje odpravljaja, ali se vsaj nekatere olajšave vpeljejo, naj se v državnem zboru v ustavno obravnavo predloži. Dr. Dominkuš zahteva potem, da bi se v gospodarskih vprašanjih ne oziralo tolikanj na strankarsko gledišče ampak na stvarno. Ko so se postave zoper oderuhe odpravile, táčas se je pričakovalo, da se bodo obresti ravnale po razmeri, v katerej se posojila išče in dobiva. Ta pričakovanja se v poznejših letih nijso izpolnila, in posebno v zadnjih letih gospodarskega hiranja, v katerih država i. t. d. vedno več zahteva, imeli so oderuhi dobre letine. Govornik osvitljuje na dalje delovanje teh gospodarskih parasitov, katero gleda vlada mirnim očesom, a ne da bi jim njihovo početje ustanila, ona še celo neusmiljeno rubi vse davkovske dolgove. Sicer pozna govornik vse teškoče, ki bi se praktičnej izpeljavi zakona zoper oderuštvo nasproti stavile, a on misli, da morajo v področje kazenskega sodnika pripadati vsaj največji slučaji oderuštva, kadar se dolžniku njegova nemoč v vodji uporablja, da civilni sodnik vsaj ne bode primoran onim zahtevam pomagati, ki so jednako iz moralnega kakor pravnega gledišča zavrgljivi. K točki b) navede govornik mnogo izgledov takega razruščevanja zarubljenih posestva, kar se more prej ko mogoče odpraviti. Za utemeljenje svojega tretjega predloga navede dr. Dominkuš mnogo nepriličnostij prisilnega legalizovanja, ter dokaže, sicer se ne ozirajoč na one nepriličnosti, da nij bilo nikakor treba one postave ustvariti. Koncem opomeni govornik, da se po njegovem menenju potrebuje v gospodarskem interesu še cela vrsta postav, tako na pr. postava zoper kvarjenje živeža, osobito vina, — postava, katera bi uravnala odpise v katastru pri zemljiščnih odpisih, — postava, katera bi izrekla, da se mora pri zemljiščnih odpisih davkovske dolgove odločenega dela izterjati, ako so na tem delu narastli. Tudi pravila, po katerih se davki izterjavajo, potrebujejo poprave. Jako je tedaj obžalovati, da tako pičlo odmerjen čas deželnemu zboru ne pripušča temeljitega posvetovanja in odpravljenja postojećih nepriličnostij.

Na predlog poslanca Lippa se točka b Dominkuševih predlogov izroči odseku za postavo zoper oderuštvo.

Potem pride na vrsto verifikacija slovenskih poslancev dr. Radeja in Flucherja iz mariborske okolice. Vname se burna debata. Nemci ne hoté teh volitev verificirati, da si je sodnijska preiskava dokazala, da so nemške ovadbe proti volitvam prazne in zlagane. Dr. Radej sam vstane in brani čast svojih slovenskih volilcev; on ostro prime vlado, katera zoper volitev slovenskih kandidatov ruje, ker nij mogla svojih kandidatov pri-

nitl. Ogovarjata mu c. kr. namestnik Kúbeck in Pairhuber, zbor izroči potem volitev v novo preiskavo. — Upamo, da nam slovenski štajerski poslanci preskrbe in pošljejo kaj obširnejih poročil, pomislivši, da obravnave v Gradci tudi druge Slovence zanimajo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. oktobra.

O **ministerskeji krizi** še denes nij nič poročati. Cesar je zasljal razen uže povedanih imen, tudi Taaffeja, Groholskega, Schmerlinga, bivšega dunajskega župana Felderja. Kaj je z njimi govoril, ali jih je le za svet vprašal, ali jim ponujal ministerske stole, to nij znano. Najbrž bode kak birokratiški provizorij naredil se za tako dolgo, dokler še ta državni zbor traja t. j. za to leto. Potlej je upati kaj boljše izpremembe.

Zanimivo je, da skoro vsi ustavoverni časopisi zatajujejo ministerstvo Auerspergovo, in žele, da bi odstopilo, pa z drugim — to se ve ustavovernim — nadomestilo se. Le dunajski „Vaterland“ je hudomušen dovolj, da pravi, da je Auersperg-Lasserja za zdaj še škoda, ker „to ministerstvo je po duhu, po značaju in znanji najbolj izražalo in zastopalo avstrijski liberalizem.“

Poljski „Czas“ naglašja, da po tej ministerskeji krizi bodo Poljaki le ono ministerstvo podpirali, ki bode v notranjem vsem narodnostim jednake pravice dalo. — Glede vnanje politike pa oni list brblja staro poljsko neumnost o panslavizmu, zoper kate rega on novo ministerstvo hujska, in tako Nemcem tlako dela proti sebi, in nam drugim Slovanom.

V **tirolskem** deželnem zboru je konservativna večina interpelirala zaradi tega, zakaj vlada ne spoštuje deželnih postav zaradi jedinstvi vere na Tirolskem; druga interpelacija vpraša, zakaj je vlada proti deželni postavi dovolila, da sta se dve protestantski občini v Insubruku in Meranu ustanovili.

V **hrvatskem** saboru se je bila vnela pri verifikacijskeji debati stara prepirka mej Srbi in Hrvat. Poslednji nijso hoteli volitve Srba Peičiča odobriti.

Vnanje države.

iz **Belgrada** se poroča, da se hoče tam ministerstvo tako sestaviti, da bode tudi nekaj konservativcev vzeti vanj; imenuje se mej slednjimi Garašanin, ki je dozdaj v opoziciji bil glede notranje vlade srbske.

Znano je našim bralcem, da je **Turčija** poslala evropskim vladam nekovo pritožbo zoper Avstrije, da ti neusmiljeno delajo z Muhamedanci v Bosni in Hercegovini. Dunajska oficijalna „Pol. Corr.“ meni, da ta turška okrožnica ima samo ta namen, da bi magjarske opoziciji služila za pomoč proti zasedenju Bosne.

Diplomati so vsled svojega kongresovega dela več zmešnjav in težav naredili nego odstranili, to je res. Vidi se zdaj tudi v **vshodnej Rumeliji**, kjer se je evropska komisija sešla, da bi po receptu berlinskega kongresa to drugo bolgarsko državo osnovala. Ruski komisar je baje drugoevropskim komisarjem povedal, da Rusija vlada in organizira v vshodnej Rumeliji tako kakor je dogovor san-štetfanski določil, ne pa po berlinskem ugovoru. Zlasti angleški komisar je debelo gledal, pa domov je telegrafiral, kaj hoče reči.

Obravnave mej **Nemčijo** in vatikanom se bodo začele. Škof Bambergski potuje v ta namen v Rim zaradi daljšega porazumljenja. Kardinal Hohenlohe sam v vatikanu na to dela. Mislijo, da bode kmalu imenovan nuncij za Berlin.

V nemškem berlinskem državnem zboru je bilo 9 oktobra drugo branje postave zoper socialiste. Katoliška stranka centra je izrekla, da glasuje zoper to postavo. Bismark se je pozival na obe konservativni stranki in na narodno-liberalno, in je stavil vprašanje, ali ima on zaupanje ali ne. On je rekel,

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

da naj te stranke skupno zavetje naredo proti viharjem, ki prete nemškeji državi. Posvetovanje se denes nadaljuje.

Dopisi.

Iz Planine 7. okt. Vsa županstva na Kranjskem morala bi zdaj to storiti, kar je storilo naše. Adresa namreč, katero so narodni poslanci v deželnem zboru v Ljubljani predložili, je nam vsem tako iz srca govorjena, da je odposlal naš občinski zastop deželnemu zboru v Ljubljani naslednjo peticijo:

„Veleslavni deželni zbor v Ljubljani!

Adresa, katero je gospod dr. Bleiweis in tovariši v seji 5. t. m. predložil deželnemu zboru, da se izroči Njih Veličanstvu presvitlemu cesarju, je prouzročila mej nami radost in veselje, ker se v njej poudarjajo jedino le resnične naše želje in potrebe. Ker smo pa zagotovljeni, da ako pride ta adresa v roke Njih Veličanstva, da se bode tudi na njo ozirjemalo, čutimo živo potrebo prositi veleslavni deželni zbor, to adreso po voljeneji deputaciji deželnih poslancev izročiti osobno na namenjeno mesto, — do Njih Veličanstva našega milega vladarja.

Županijski zastop v Planini, dné. 8. oktobra 1878.

Anton Kovšca, župan.

Jul. Mayer, Peter Siherl, svetovalca.“

Iz Loža 7. oktobra [Izv. dop.] Ker je naša občina popolnem jednih mislij z narodnimi poslanci v deželnem zboru v Ljubljani v oziru adrese na našega cesarja, odposlal je naš občinski zastop sledečo peticijo deželnemu zboru:

„Veleslavni deželni zbor v Ljubljani!

Gospod dr. Bleiweis in drugi narodni poslanci so v deželnem zboru predložili adreso, v katereji so do pičice pravo zadeli, ko so v njej dokazali, kaj ljudstvo naše potrebuje, kaj ono želi.

V tej adresi je torej izrečeno popolnem naše mnenje, in ne moremo opustiti tega, da bi se posledno tudi mi ne pridružili v njej navedenim dokazom. Podpisani zastop mestne občine bi le opustil svojo dolžnost, ako bi s tem ne stavil na veleslavni deželni zbor prošnjo, da se blagovoli za to skrbeti, da se ta adresa po navlaš v to svrhu izvoljenih deželnih poslancev našega deželnega zbora izroči osobno pred prevzvišeni prestol našega presvitlega cesarja, milostljivega vladarja.

Mestna občina v Ložu dne 8. okt. 1878.

Gregor Lah, župan.

Franjo Hlabše, Franc Južna, svetovalca.“

Čujemo, da bodo tudi druge občine po Notranjskem enake peticije sklenile in ne mudoma v Ljubljano poslale. Trkajmo in ne udajmo se!

Domače stvari.

(Peticije.) V včerajšnjem cerkniškem in v današnjih dveh dopisih iz Planine in Loža prinašamo peticije do kranjskega deželnega zbora. One občine, katere hote jednake peticije izročiti, — in potrebno je, da se Slovenci glasé od povsod — naj jih pošljejo jednemu ali drugemu narodnemu poslancu, da jih bode izročil deželnemu zboru.

(Deželni zbor kranjski) ima denes sejo. Na dnevnem redu je mej drugim kočevska in postonjska volitev.

(V vipavskeji čitalnici) bode veselica, katero napravi „družba vipavskih

gospj“ na korist ubozih družin, v Bosno odšlih vojakov v dvorani vipavske čitalnice dne 13. okt. Program je: 1. Prolog. 2. Petje. a) „Popotnik“, od Schuberta, samospev za tenor; b) „Pri zibelki“, od Maseka, čveterospev; c) „Podoknica“, od Schuberta, samospev za tenor; d) „Rožica“, od Nedveda, čveterospev. 3. „Pri meni bod“, spevoigra v jednem dejanji. 4. Tombola. 5. Ples. Vstopnina 20 kr., sedež 20 kr., k plesu 50 kr. Vsaki večji znesek se bode v imenu zapuščenihi hvaležno sprejel. Začetek bode ob 7. uri zvečer. K obineji udeležbi nauljudnejše vabi „družba vipavskih gospj“.

(Iz Zagreba) se piše 6. okt.: Dosedanji rektor dr. Vojnovič je letos bil na Dunaji pri cesarju v ta namen, da bi hrvatsko vseučilišče z avstrijskimi stopilo v vzajemnost, in preteklega meseca je bil pozvan zopet tja po naučnem ministru Stremayerju menda iz enasih uzrokov. Prav in koristno bi bilo, — pravi „Sl.“ — da se uravna ta zadeva, in da bi Slovincem prosto bilo, hoditi na vseučilišče v Zagreb. Na vseučilišču zagrebskem imata učiti letos dva Slovence; dr. F. Suk pravno bogoslovje ali moralo; dr. Fr. Celestin pa slovansko oblikoslovje z obzirom na staroslovenski in ruski jezik.

Listnica opravištva: Č. g. F. g. v B. Sedaj je plačano za tri četrtletje, t. j. do 30. septem. 1878. — G. M. P. v M. Če nij drugače mogoče, pa naj bode, kakor ste prosili. — Več naročnikom. Dotični roman ne bode posebej tiskan.

Tujci.

9. oktobra:

Pri **Slonu:** Dejak iz Trsta. — Mazaro iz Benetk. — Patz iz Inomosta. — Wundsam iz Beljaka. Kuner iz Dunaja.

Pri **Malléu:** Ranzig iz Kočevja. — Werdu iz Trbovlja. — Sauer iz Kaniže. — Volk iz Hrastnika.

Pri **bavarskem dvoru:** Oblak iz Novega mesta. — Kmotic, Starbek iz Kranja.

Dunajska borza 10. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	61 gld.	05	kr.
Enotni drž. dolg v bankovcih	61	05	70
Enotni drž. dolg v srebru	62	70	70
Zlata renta	71	75	75
1860 drž. posojilo	110	75	75
Akoije narodne banke	782	—	—
Kreditne akoije	226	50	50
London	117	10	10
Napol	9	36	36
C. kr. cekini	5	59	59
Srebro	100	—	—
Državne marke	57	85	85

Učiteljska služba.

Na jednorazrednej ljudskeji šoli v Velikeji Dolini razpisuje se služba učitelja z letno plačo 500 gold., in prostim naturalnim stanovanjem.

Prositelji uložé naj svoje dobro urejene prošnje, in sicer oni, ki so uže v javnej službi pötem predstavljenega okrajnega šolskega sveta najdaljše

do konca meseca oktobra t. l. dotičnemu okrajnemu šolskemu svetu.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 7. oktobra 1878.

(333—2)

Predsednik: Schönwetter.

Marko Wir empfehlen geschätzt.
als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Betteinlagen, Zeltstoffe
der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2.

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(195—88)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.